

Od kod ovratniški papagajček *Psittacula krameri* na slovenski obali? How can Ring-necked Parakeet *Psittacula krameri* occur on the Slovene coast?

Ovratniški papagajček *Psittacula krameri* spada v družino papagajčkov *Psittacidae* in predstavlja zelo razširjeno prehodno obliko med afriškimi in indo-malajskimi ter avstralskimi papagajčki. Živi v Afriki od Senegalije do Etiopije in na velikem delu Indije ter na Cejlonu. Dolg je 39 do 41 cm, od tega odpade dobrih 25 cm na dolg in tanek rep. Je pretežno travnato zelene barve, po ramenih in po krilih skoraj zeleno rumen, po licih in po obeh straneh vratu je nežno vijolično do nebesno moder; samček ima pod vratom črno in po zatilju rožno rdečo proggo. Ima rumene oči, ozek očesni kolobar, rdeč kljun in sive noge. V Afriki je gozdni ptič, kjer prevladujejo gromovnati in trnjevi sestoji, v Indiji pa je pravi človekov spremljevalec, ki gnezdi pogosto celo v poslopjih in zidnih luknjah. Živi tudi v planinskih predelih nad 1500 m nadmorske višine. Dobro in hitro leti, slabo pleza, po tleh pa se nemočno ziblje. V Indiji dela škodo na poljih in v sadovnjakih, v Afriki pa se zadovolji z gozdnim semenjem in s sadeži.

Začelo se je 29.6.1983, ko smo v prijetni in zabavni družbi proslavljali uspešen zaključek raziskovalnega tabora "SEČOVLJE 83". Guido Mahnič, lastnik gostišča v Dragonji, nas je povabil, da si ogledamo njegovo lovsko sobo. Med njegovimi trofejami, med njimi siva čaplja *Ardea cinerea*, velika bobnarica *Botaurus stellaris* in nekatere druge zaščitene vrste, sta v ozadju kraljevala nagačena primerka zelene papige. Ko smo lastnika povprašali, kje je ti dve papigi dobil, nam je kratko pojasnil, da ju je ustrelil na Sečoveljskih solinah oktobra 1975, novembra 1976 pa še eno. Po njegovih besedah pa se je v tistem času na solinah zadrževalo več zelenih papig.

Dne 13.1.1981 pa so kolegi (Makovec, ustno) opazovali 6 primerkov ovratniškega papagajčka na kuruzišču v Polju (škocjanski zatok). Vprašanje je bilo, kako je ta papiga prišla

na obalo. Eden od najpreprostejših odgovorov bi bil ta, da je pač pobegnila kakemu gojitelju, vendar število opazovanih papig na solinah in pa dejstvo, da je bila ta vrsta papig pred leti opazovana tudi v Škocjanskem zalivu, za ta odgovor ne zadošča.

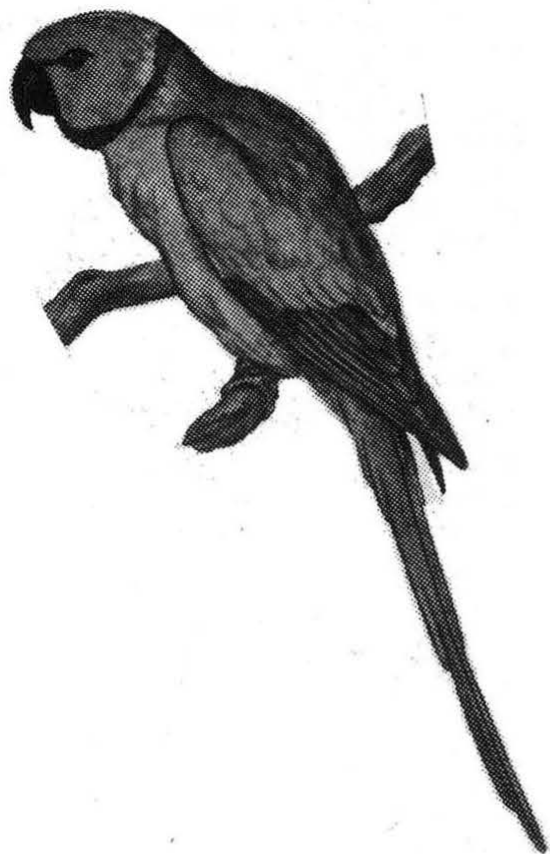
Opazovanje ovratniškega papagajčka na obali je bila do nedavna nerazjasnjena skrivnost.

V eni izmed številnih italijanske poljudnoznanstvene revije *Airone* je bil objavljen prispevek s prevedenim naslovom: Ovratniški papagajčki: iz tropov v Tržaški kras.

Avtor prispevka Pierandrea Brichetti opisuje manjšo skupino, ki je gnezdila v Milju (Muggia) pri Trstu na lokaliteti Sv. Bartolomej, v neposredni bližini jugoslovanske - italijanske meje. Skupina papagajčkov si je za gnezditveno področje izbrala "kserotermično oazo", ki je zaščitena pred vplivi burje in v kateri na klimo vpliva tudi morje pod njo. Prva opazovanja so iz polovice sedemdesetih let (Loris Dilena, Enrico Benussi).

Takrat naj bi par teh papig ušel (ali pa je bil namerno izpuščen) in le malo podatkov je bilo o njih do pred nekaj let, ko so bila odkrita prva gnezda v starih duplih cedar, ki so jih naredile zelene žolne, ali pa so papige gnezdile celo v električnih kabinah in s tem "dale vedeti", da z gnezdišči niso preveč izbirčne, (v Aziji na tak način uničujejo pagode in posmrtni spomenike).

Avtor pravi, da je tudi v zimskem času kolonija, ki je lani štela okoli 15 osebkov, dobrega zdravja in skupaj z jatami vrabcev išče hrano po okolici (tudi pri nas). Sicer pa to ni prvi primer umetne naselitve neke vrste. Tudi v Angliji, v okolici Londona in v dolini Tamigi, je bil naseljen ovratniški papagajček. V 40- tih letih pa je kolonija vrste *Myiopsitta monachus*, ki je bila kot poskus namerno izpuščena iz zoološkega vrta, kar desetletje uspešno gnezdila v parkih Porta Venezia v Milanu.

21. Ovratniški papagajček (*Psittacula krameri*)
 21. Ring-necked Parakeet

Čeprav spektakularen dogodek, pa ga moramo občudovati z zadržkom in sumom, kajti lahko se zgodi, da se njihov gnezditveni areal razširi tudi na naše ozemlje.

V kakšni meri bi bilo to brez posledic, pa naj vsak premisli sam.

LITERATURA

- Heinzel, Fitter, Parslow (1972): Pareys Vogelbuch.
 Pierandrea Bricchetti (1985): A spasso col binocolo; Parrocchetti dal collare: dai tropici al Carso triestino. Airone, str. 149.
 H.W.Smolik (1967): Živalski svet, ovratniški papagajček *Psittacula krameri*, str. 385.

Slika 1: Gnezditvena lokaliteta in mesta opazovanja ovratniškega papagajčka na slovenski obali
 Figure 1: Breeding locality and the observation spots of the Ring-necked Parakeet on the Slovene coast

SUMMARY

At Sečovelje salt-works a coastal hunter caught, in October 1975, two Ring-necked Parakeets, and another one in November 1976. Young ornithologists noticed, in January 1981, six specimens of this species in corn-fields near Koper and Ankarani. A group of these birds has been for some years successfully breeding at Milje near Trieste, virtually on the border between Yugoslavia and Italy, which is certainly not far from the mentioned localities of the winter observation spots.

Iztok Škarnik
 Krožna cesta 10
 66000 Koper